

Випроби

Ципріан Каміль Норвід

Благословенна пісня малино?ва,
Благословенна пісня калинова,
Благословенні неба сині хлані,
Отари хмар, порвистим вітром гнані,
Колосся, розколихане по полю;
Гармонія душі — не тільки в болю:
Щоб стати піснею, перед порогом
Ти стань, дихни — і дихатимеш Богом!

Благословенні пахощі весінні,
Коли дерева зводяться в цвітінні;
Вони з землі колонами зростають
І в небі грають їхні віти срібні,
До арф, весною ладнаних, подібні,
Схились, бо гімн "Свят! Свят!" вони співають.

Благословенне і над чужиною
Повітря чисте; міррою пахкою
І лавром запашним воно відгонить
І апельсини золотить під небом,
Де кожен камінь, наче Ме?мнон, дзвонить
І кожен ланець може бути Фебом.

Благословенні і степи безкраї,
Ці океанські про?стори безлюдні,
Де промінь сонця спочиву не має,-
Його тручають гори ізумрудні,
Гордливі, наче дух стихій завзятий,
Який не дасть себе комусь топтати!

Благословенні і тумани, й тиша
Ісландії, що глибша і тривкіша
За ту, яку мерці в труні вчувають,-
Тому, можливо, й смерть свою картають.
Там дном до дна глиби?ни моря й неба
Наставились, вглядаючись у себе;
Там хвиля заніміла;

Там, втихнути звелівши слову, тиша
Проводить бесіду із Словом слова,
Яке свого ще не кінчило діла.
Там океан гладінь свою колише,
Мов почалася знов його обнова
І мов землі звершилася будова,
Але не втишив він ще хвилювання
Від спогадів про час свого постання,
Коли не був ні першим, ані другим —
Ані кінцем, ані початком но?вим,
А був таїн передпотопних сховом,
Розорюваним духа дужим плугом.

Благословенна й легковажність вдачі,
Яка, де краще буде їй, шукає,
Де тихнуть віку клопоти гарячі,
Де молоком поезія втікає
В твої уста, де щедро і відверто
Свої дари несе природа люду,
Де кожна слізку в тебе буде втерто,
Поділено твій кожен смуток буде,
І де б ти сам, думок натхненний летом,
Оточений обранців людських хором,
Став арфою... Я хотів сказати — поетом,
Але казати це слово трохи сором.

Благословенне те і те на світі,
Та в мене серце не благословило
Тебе, о місто-велетню, могило,
Де гинуть квіти і серця? у цвіті!
Де дихаючи, подих інший чуєш,
Де тільки по чужих слідах крокуєш,
Де ні твої чесноти, ні провини
Не є твоєї радості причини;
Гукає брук на тебе: "Ти собою
Вже не еси! Проходь!" Поміж юрбою
Ідеш, і натовп мимо тебе рине,-
Якщо отут не згинеш смертю злою
І спів твій незакінчений не згине,
Якщо не втрапиш ангельства у співі,
Відкинеш геть все випадкове й хире,

І вчую я твої слова журливі:
"Мій боже! Як гнітить це небо сіре,
Подібне на одіння ветхе й дране".
О, я тоді твоїй повірю Музі,
Яка в соборі невидимим стане,
Немов підпора на сапфірнім пружі!

Благословенні й мислення облуди,
Хоч я до них не мав ніколи віри.
Вони — це різних шкіл і діб кумири,
Які хоч не існують, але всюди,
Мов справжні владці, світом володіють,
Вони єдиним словом "швидше!" вміють,
Як скіпетра залізного клюгою,
Примушувати натовп їм вклонятись,
Хрестом оборонятись — не рукою,
Труною від удару заслонятись.

Благословенні й марення, й примари,-
Хто підпаде їм, буде той щасливий!
Страждань Любові і за Віру кари
Він не пізнає, знаючи лиш впливи,
Що каже мода або час всесильний.
Проте він — мудрий, ти ж є божевільний.

Коли крізь відблиск сяєва отого
Побачу, що не сталась в тебе зміна,
Не здер одчай зорю з чола твого,
Коли мені ти скажеш: "Я — людина —
Кохаю — прагну — простягаю руки,
Хоч золотими цвяхами пробиті,
До всього, що є кращого на світі,
Що цінять і шанують люди суцї".
Тоді тобі скажу я без ошуки:
"Твої пісні — вони живі й живлющі!"

Та випроби отак би не кінчились:
Я б зачекав, чи арфу візьме тління,
Чи всохнуть пальці, що до струн тулились,
Адже ж був свідком бог лише й каміння.
Любові бе?змір і тверді граніти

Тобі дано на розсуд твій і волю,
Щоб монумент навічний з них створити,
Бо смів ти вірить, мучитись, любити,
А це вже не Поезія — це доля!

1861